Studiu EY: România – o țară în schimbare, cu peste 3 milioane de emigranți temporari în ultimii aproape 20 de ani și o creștere a imigrației care redefinește piața muncii

EY lansează studiul „**Migrația la răscruce de drumuri: Evoluția emigrației și imigrației în România în cadrul sistemului global”**. Studiul analizează impactul migrației asupra României și evidențiază provocările și oportunitățile generate de acest fenomen care influențează atât economia, cât și structurile sociale și culturale.

Migrația: o realitate complexă

În ultimele decenii, numărul migranților la nivel global a crescut semnificativ, atingând peste 300 de milioane de persoane. Această creștere este determinată de factori precum conflictele armate, instabilitatea economică și decalajele sociale. În Uniunea Europeană, migrația se suprapune cu îmbătrânirea populației și deficitul de forță de muncă, iar România nu face excepție.

România se confruntă cu o dublă realitate: pe de o parte, emigrarea masivă a cetățenilor săi, în special a tinerilor și a celor bine pregătiți, iar pe de altă parte, o creștere a imigrației, ca răspuns la nevoile economice ale țării. Această dinamică a fost accentuată de conflictul din Ucraina, care a generat un aflux semnificativ de refugiați.

Corina Mîndoiu, Partener, Servicii de Asistență în Capitalul Uman, EY România: „Migrația nu este un fenomen pur social, ci și unul economic care influențează guvernele și mediul de afaceri. La nivel global, sute de milioane de oameni trăiesc în afara țării de origine, iar Europa este destinația principală. Valul migraționist poate fi o oportunitate, dar implică și riscuri majore. Pentru mediul de afaceri din România acesta presupune o verificare riguroasă a tot ce înseamnă lanț de recrutare a imigranților și un control strict asupra intermediarilor. Un proces de selecție mai riguros poate implica pe termen mediu și lung, timp suplimentar și costuri mai ridicate. În schimb, acest lucru protejează companiile de riscuri juridice și de imagine care pot afecta direct profitabilitatea și pot genera cheltuieli semnificative pentru remedierea impactului asupra reputației”.

Impactul emigrației asupra României

Fenomenul de emigrare a avut un impact profund asupra României, cu o scădere a populației rezidente de aproximativ 2,3 milioane de persoane în ultimele două decenii. Această pierdere a afectat capitalul uman, în toate segmentele de calificare. Tinerii profesioniști și specialiștii pleacă în căutarea unor oportunități mai bune, ceea ce generează un deficit de forță de muncă în sectoare esențiale, precum tehnologia informației, ingineria și serviciile profesionale.

Studiul subliniază că, în perioada 2008-2024, România a pierdut un volum semnificativ de rezidenți, iar emigrarea a devenit un fenomen definitoriu al societății românești post-comuniste. Această situație a generat provocări economice, dar și oportunități, prin creșterea remitențelor trimise acasă de românii care lucrează în străinătate.

Polonia, pe de altă parte, a implementat cu succes o serie de măsuri menite să încurajeze reîntoarcerea cetățenilor săi care au emigrat. Prin programe precum „Polish Returns Programme”, guvernul polonez oferă sprijin financiar, asistență pentru

locuință și oportunități de angajare în universități și institute de cercetare, facilitând astfel reintegrarea acestor profesioniști în economia națională.

În contrast, România, deși a început să recunoască importanța atragerii diasporei, se confruntă cu provocări în crearea unui cadru atractiv și eficient pentru reîntoarcerea românilor. Deși remitențele trimise de românii din străinătate contribuie semnificativ la economia locală, este esențial ca România să dezvolte politici mai clare și mai accesibile pentru a încuraja întoarcerea cetățenilor săi, inclusiv prin stimulente fiscale și programe de reintegrare adaptate nevoilor acestora. Această reintegrare este cu atât mai importantă cu cât în ultimii ani asistăm la un fenomen vizibil de întoarcere în țară a unui număr din ce în ce mai mare de cetățeni români care au emigrat anterior. Atunci când aceste persoane nu se reintegrează pe piața muncii, șomajul crește, punându-se presiune pe sistemul de pensii, dar și asupra sistemului de asigurări sociale de sănătate.

Imigrația ca soluție

Pe de altă parte, România a început să se contureze ca o destinație atractivă pentru imigranți, în special din țări precum Nepal, Sri Lanka și Turcia. Companiile românești caută activ forță de muncă din diverse colțuri ale lumii pentru a acoperi deficitul de personal. Această tendință este esențială pentru menținerea competitivității economice și pentru susținerea creșterii economice.

Studiul EY evidențiază că, în perioada 2022-2024, România a înregistrat un sold migrator pozitiv, cu mai mulți imigranți temporari decât emigranți temporari. Această schimbare oferă o oportunitate concretă pentru consolidarea bazei de resure umane și pentru susținerea creșterii economice, dar depinde de capacitatea de integrare a acestor lucrători în piața muncii.

Iulian Pasniciuc, Director, Servicii de Asistență în Capitalul

Uman, EY România: „România este într-o etapă de evoluție în care devine mai relevantă ca destinație de muncă. Există două forțe care ajută acest trend, pe de o parte economia are nevoie de forță de muncă, iar companiile simt o presiune ridicată când vine vorba de recrutare și retenție. Pe de altă parte, România devine tot mai atractivă pentru imigranți cu atât mai mult cu cât ultimele date Eurostat arată că România a înregistrat cea mai mare creștere a venitului real al gospodăriilor pe cap de locuitor cu 134% între 2004 și 2024”.

Cu toate acestea, integrarea imigranților rămâne o provocare. Barierele lingvistice, lipsa competențelor cerute de piața muncii și dificultățile administrative pot îngreuna procesul de integrare. Este esențial ca mediul de afaceri și autoritățile să colaboreze pentru a dezvolta politici eficiente de integrare, care să faciliteze accesul imigranților pe piața muncii și să asigure o tranziție lină către o viață activă și productivă în România.

Impactul conflictului din Ucraina asupra migrației în România

Conflictul dintre Rusia și Ucraina, început în februarie 2022, a generat un aflux semnificativ de refugiați în România, transformând țara într-un coridor major de tranzit și, pentru mulți, într-o destinație temporară de ședere. Până în aprilie 2025, România a înregistrat peste 11,5 milioane de intrări de cetățeni ucraineni, dintre care aproximativ 252.407 au beneficiat de protecție temporară. Conform analizei EY, România a avut preponderent rolul unei țări de tranzit, nu al unei destinații principale, înregistrând o pondere mai scăzută din totalul ucrainenilor care au părăsit Ucraina, ca urmare a conflictului cu Rusia.

Această situație a creat atât provocări, cât și oportunități pentru economia românească, oferind companiilor locale o resursă valoroasă de forță de muncă în sectoare cu deficit de personal. În timp ce majoritatea refugiaților ucraineni sunt la vârste active, integrarea lor pe piața muncii rămâne o

provocare, în principal din cauza barierelor lingvistice și a diferențelor culturale. Totuși, cu sprijinul adecvat din partea mediului de afaceri și a autorităților, România poate transforma această criză umanitară într-o oportunitate de dezvoltare economică și socială.

Nomazii digitali: o oportunitate emergentă

Un alt aspect important al migrației este creșterea numărului de nomazi digitali, profesioniști care lucrează la distanță și care aleg să își desfășoare activitatea din România. Acești nomazi digitali pot aduce competențe avansate și pot contribui la economia locală, stimulând consumul și inovația. România a introdus un cadru legal pentru a atrage nomazii digitali, dar este necesar să se simplifice procesul de obținere a vizelor și să se reducă cerințele birocratice pentru a face țara mai atractivă pentru acești profesioniști.

Este esențial ca mediul de afaceri și autoritățile să colaboreze pentru a transforma migrația într-un avantaj competitiv. Prin politici eficiente de integrare, sprijin pentru imigranți și atragerea nomazilor digitali, România poate beneficia de pe urma acestui fenomen și poate construi un viitor economic sustenabil.

Studiul „Migrația la răscruce de drumuri” oferă o analiză detaliată a acestor dinamici și subliniază importanța unei abordări strategice în gestionarea migrației. România are potențialul de a deveni o destinație atractivă pentru lucrători din întreaga lume, dar acest lucru necesită un angajament ferm din partea tuturor actorilor implicați.